

בקרב תוכל לעיין בעתון אנגלי, ערוך לפי מיטב המסורת הניוירוקית, אם תתגשם תוכניתם של חוגים אמריקאיים רשמיים בארץ לנצל את הכספים המוקפאים של חברת התעופה טי. ו. איי. להוציא עתון יומי, שיהיה אמריקאי הן בצורתו והן בתוכנו, להטיס מהדורות מיוחדות שלו לתורכיה, קפריסין ויוון.

ייתכן כי ממשלת אוסטרליה תסיים את המשא ומתן שהופסק עם הממשלה היהודית, תעניק פיצויים ליהודים. שמועה שעדיין לא אושרה אומרת כי ברית המועצות רמזה לממשלת אוסטרליה שהדבר רצוי, אולם אין היא מציינת מדוע נקטו הסובייטים עמדה זו כלפי אוסטרליה, בה בשעה שעמדתם בשאלת הפיצויים כלפי גרמניה המזרחית שונה בתכלית.

אחוזי החסימה לא יופעל בבחירות לכנסת הבאה, אם תתקבל הצעת חוקי מפא"י המקורבים לבי. גיי. חוגים אלה ישאפו להשיג בבחירות רוב גדול ככל האפשר, להקים גוש פועלי (הפועל המזרחי, מפא"י, אחדות העבודה, מפ"ם) בכנסת הבאה, להעביר מיד חוקת בחירות חדשה, מבוססת על השיטה האירורית, אשר גם מפ"ם מעונינת בה — בתנאי שמסמני-האירורים יתחשבו בריכוזי ההתיישבות שלה. לפי הצעת בן-גוריון תפורז הכנסת השלישית מיד לאחר העברת חוקה זו ויערכו בחירות חדשות.

משרד עצמאי להסברה יוקם מיד לאחר הבחירות לכנסת, בעקבות הצלחתו הגדולה של מנהל ההסברה בראשותו של השר בלי תיק, זלמן ארן. כשר ההסברה יהיה כמובן ארן עצמו. עוזריו יהיו: דוד תגר — מנהל כללי, הרי זינר — מנהל אגף עיתונות פנים, משה פרלמן — מנהל אגף עיתונות חוץ. ד"ר ישעיהו שפירא — מנהל אגף השידור.

לעומת זאת נותרו משרד-החוק פחות אימון בכוחות-ההסברה הישראליים. מינה מומחה אמריקאי ליחסי ציבור, שיגיש לו דין-וחשבון על שירותי ההסברה באמריקה, יציע הצעות לשיפור המצב.

נראה כי שרת יצליח לרכוש מסביבו כוחות רציניים בקרב מפא"י, עוד כשרם יגיעו הדברים להתמודדות סופית בינו לבין בי. גיי. בקרב המפלגה שורת כיום הויעה כי בה בשעה שמסביב לבן-גוריון מתרכזים כמה ממנהיגי המפלגה, הצליח שרת לגבש למחנהו את מאות פעילי מפא"י ממדרגה שניה, אשר לעמדתם יש משקל לא קטן.

מפלגת-השמאל בהנהגתו של ד"ר משה סנה עזובה להתפרק עוד לפני הבחירות. בימים האחרונים, נראה כתוצאה מחתייה של אנשי מק"י, עזבו את המפלגה, המונה כמה מאות חברים, ארבעים איש, ביניהם לפחות שלושה ממנהיגיה. בין העוזבים: מזכיר הטיף החיצוי של המפלגה.

השלום עומד לחזור על כנו בעין-יחורו. אחרי מלחמת-אחים של שנים הסכימו עתה שני הצדדים על תוכנית-פשרה לחלוקת המשק הקיים, דבר שמפא"י התנגדה לו עד כה. אחד הגורמים המסייעים: הפילוג במפ"ם, והרצון של מפא"י לקיים יחסי-שלום עם מפלגת אחדות העבודה.

מעמד-קבע ינתן לפקידים ממשלתיים — בעיקר גבוהים — כדי להוציאם מכלל המיקוח הקואליציוני-פוליטי, אם תתקבל הצעה של כמה גורמים נציבות-שירות-המדינה. גורמים אלה מציעים כי מנהלי המשרדים ימונו לכל ימי-חיהם על ידי נשיא-המדינה, יפורטו רק לרגל עבירה פלילית, או משהו בדומה לזה. לפי הצעה זו לא יוכל השר לפטר את מנהל-משרדו, אלא על סמך המלצה שנתקבלה פה אחד על ידי הממשלה ונומקה בפני הנשיא.

צפה לניתוק יחסים אישיים בין עתונאים ופקידים משרד-החוץ. הוראה סודית שהועברה בימים אלה לפקידות הגבוהה של משרד-החוץ קובעת כי היחסים האישיים עם עתונאים גרמו לא פעם לנזילות של אינפורמציה חשובה, מיעצת לפקידים להצטמצם ככל האפשר ביחסים עם באי-כוח העיתונות.

אם אמצעיך הכספיים דלים, תוכל לקבל עזרה משפטית חינם אין כסף, באם תתקבל הצעתם של חוגים משפטיים להקים ליד משרד-המשפטים מחלקה של טניגוריה עממית. לדברי חוגים אלה מושלכים אנשים לא פעם לבית-הסוהר, לא דווקא משום שהם אשמים, אלא מפני שאין שאפשרותם לשכור להם עורך-דין. כיום ממנה בית המשפט טניגור חיים רק במשפטים ממדרגה ראשונה, כגון משפטי רצח. אולם עם התרבות עורכי-הדין הצעירים יש מקום להקים טניגוריה עממית לכל הרוצה בכך. אם יביא אישור ממשד-הסעד שמצבו אינו מאפשר לו לפנות אל עורך-דין פרטי.

ייתכן כי בעבודה שהתיקונים דיני-עונשין (מאסר על תנאי ועוד) הובאו לפני הכנסת יש משום פשרה. הוועד המשפטי חיים כהן התנגד בתוקף לליברליזציה זאת של חוקי-הענישה, שבאה ביוזמת שר המשפטים, פנחס רוזן. לעומת זאת התנגד רוזן לכל תחיקה הקובעת עונשי-מינימום. סבורים שהשנים הסכימו בינתיים, שלא להתנגד איש להצבעת רעהו.

אם אתה עומד למיים את לימודיך בטכניון, יש לך סיכויים טובים להשתלם בגרמניה. חברת השילומים מנסה לשדל את בוגרי הטכניון להשתלם בגרמניה על חשבונה, מתוך גמגמה ליצור בארץ סגל של טכנאים, אשר יכירו את כל סוגי הציוד הגרמני ואת אפשרויות תיקונו. סיבת השידול: חברת-השילומים יודעת היטב כי גם בעתיד קשה יהיה להביא מהנדסים גרמנים לארץ.

נבחרת כדורסלני ישראל עזובה להיכשל במשחקי אילופות-העולם, שיערכו בחודש אבא בבראזיל, אם יעמדו ארבעה מטובי שחקניה בסיבובם לצאת למסע. הכדורסלן מספח ז של ישראל, אברהם שניאור, מסרב לנסוע, עקב דרישת אשתו להילות אליו בבראזיל. שני שחקנים אחרים, יהודה דינר ומנחם קורמן, דורשים פיצוי מתאים עבור נטישת עבודתם הקבועה. הכדורסלן הרביעי, מרסל חפץ, דורש לחשב לו את זמן הנטיעה כשירות בצה"ל, היות ונטיעתו המרובות לחוץ לארץ מאריכות את שירותו לשנים רבות.

העם

36 אלף אזרחים חשובים

שאר האזרחים אף לא שמו לב לכך. הם הלכו אותו יום ועסקו בעסקיהם, כאילו לא קרה כלום. הם התלוננו על הקיץ שזין, לו קץ, שמחו על הקיץ שנגמר סוף סוף, קראו על רעידת-האדמה באלג'יריה ועל הדי הכנות לפלישה לאי קמיו. כאילו היה זה יום רגיל.

אולם אותו יום האשון, השבוע, התכוננו 35 אלף אזרחים ואזרחות ליום החשוב ביותר של כל חייהם. מכיון שכולם היו רוקים ורווקות, לא יכלו להשנות את המאורע ליום הכלולות. מכיון שאיש מהם לא שרת עדיין בצה"ל, לא יכלו להשתתף ליום הגיוס או לקרב הראשון. אולם גם בלי זה ידעו היטב את חשיבות המאורע.

אזרחים אלה לא היו בני-חורין לבטא את רגשותיהם. מגילת-העצמאות טרם חלה עליהם. לכל אחד מהם היה שליש בבית, ש-ה הוביל אותו בידו למקום שלא רצו ללכת אליו.

בכל זאת היו הם האזרחים החשובים ביותר של מדינת ישראל: תלמידי כיתה א' ש-טעמו השבוע את טעמו של יום לימודים ראשון. הם היו חילי-המאסף של 36 אלף תלמידי בתי הספר העממיים.

אזרחים אחרים יכלו להתסכל עליהם מלמעלה למטה, לחשוב את עצמם לאנשים גדולים. להם זה לא היה איכפת. הם יכלו לחכות. אמנם לא היו עדיין בעולם כשר-גולדה מדינת-ישראל, ועל כן לא יכלו להיחשב לחתיקים. אולם הם ידעו, בסתר לבם: צוחק הצוחק אחרון.

אזרח

קובע בוועד

רק אלוהים יודע מה קרה ו" סיכמה כי שעתה ועדת-החקירה אחת את מסקנותיה על תאונה אוירית בארץ. השבוע, כשפרסמה ועדת-החקירה של אסון מעגן את מסקנור תיה שלה, היה ברור לגמרי שלא רצתה להיכנס לתחומו של אלוהים. במקום זה אמרה את הדברים שכל אחד ידע אותם ממילא*.

היתה זאת, אולי, תוצאה הכרחית של הרכב הוועדה עצמה. כבר למחרת האסון התפלאו אנשי-האוויר שלא נתמנתה ועדה של חוקרים מקצועיים מחיל-האוויר, הבקי אים במלאכה זו. אמר השבוע אויראי אחד: "היה בוועדה עורך-דין, והוא התעניין בצד הפורמלי של הגשת הרשיונות. היה בה קצין מקצועי, והוא התעניין בנוהל ונוהג, ובבעיות של משמעת. היה בה רק איש אויר אחד, והוא היה עסוק מאד למנוע את התחקירה בכיוון אחד שהיה חשוב באמת: גילוי האו-אים לאי-הסדר, לאדישות ול-הזנחה השוררים בחיי התעופה האזרחית ב-ארץ. כי לו באמת חיפשו את האחראי, היה מוצא את עצמו".

אני סומך עליך... מסקנות-החקירה היו אוסף של עובדות, שרק לחלק קטן מהן היתה שייכות כל שהיא לאסון עצמו. לכן הובילו העקבות לאנשים בודדים, שה-ה הוזכרו בשמות, וגם למוסד שעליו הוטלה האחריות בצורה אילמת: קלוב התעופה. אך הוועדה, שקבעה את הליקויים, שכחה לשאול את השאלה העיקרית: כיצד יכלו ליקויים כאלה להתקיים בשטח אשר כמעט כל האחריות המעשית לו רובצת על אחד מחבריה שלה?

אנשי האוויר לא שתקו השבוע, הטיחו האשמות כבדות בפניו של עמנואל צור, ה-איש המרכזי בענף התעופה האזרחית. בין השאר:

צור לא התעניין מעולם בשיטות של הדרכה של קלוב התעופה. פעם שלח הוא איש של אג"ע ללמוד את שיטות ההדרכה של הקלוב. כשביקש ממנו מדריך ה-קלוב לתת לו הנחיות ברורות כיצד להדריך, השיב צור: "עשה מה שתמצא ל-נכון. אני סומך עליך". מעולם לא גשלה איש המחלקה לחקור את שיטות ההדרכה בקלוב.

אין בארץ שום חוק אויר ושום חוק * פרט לסענה שהאסון בא עקב הזדקרות המטוס, דעה שנפסלה בחריפות על-ידי רוב הטייסים שהתענינו בפרטי-האסון.

הגוגע לנוהלי טייס, מלבד חוק מנדטורי קטן וישן הקובע את נוהל מתן הרשיונות. גם את החוק הזה אי-אפשר להשיג. אין חוקים ביחס למה אסור ומה מותר לעשות ב-תנאי מזג אויר מסוימים, מה הנוהל במקר-רים שיש צורך לבצע טיסה נמוכה, וכ-דומה.

צור, שהוא מנהל שדה-התעופה בלוד, ראש מחלקת השרותים הטכניים, טייס רא-שי ובוחרן אשם, עבר קורס טיסה בצרפת לפני 15 שנה, פתח אחר-כך מוסך בסלמה, נכנס לעבודה בחברת אוירון עם הקמתה ונשלח להשתלמות באנגליה. הגהו אמנם אויראי מקצועי, אך ידיעתו המקצועית מיר-שנת במידה רבה.

בגלל הריכוז המופרז של כל הסמכו-יות בידי איש אחד, כעוד שרוב שאר עוב-די המחלקה אינם כלל אנשי מקצוע, קפאה התעופה האזרחית על שמריה. במקום לער-דד את הנוער לקראת זינוק לשחקים, כ-דרוש בעם קטן העומד על נפשו, הפכה ה-מחלקה בלם לכל פעולה.

בחירת הטיסה, החייבת לפי החוק הבריטי להימשך שעה, אורכת אצל צור רק כעשרים דקות. בשעת הבחינה מבצע הנבחן רק נחיתת-אונס אחת, והתוצאות תלויות על כן במידה רבה במזל. בשעת בחינתו נשאל אוירי גליון עצמו רק שלוש שאלות חסרות-חשיבות, שלא נגעו כלל לשיטות הדרושה. אין בכלל טופס לבקשת רשיון ל-

אזרחי עמנואל צור מבצע עטלף

מיפגן-אווירי. הכל נעשה דרך אגב, ב-סלפון.

מיתקני-הבטחון ליד שדות התעופה לקויים. בשדה-התעופה של תל-אביב, ממנו ממריאים הטייסים בכיוון לים, אין אפילו סירת-מטוסר להצלה, במקרה שהאווירון נופל.

הכרות הענף לתעופה אזרחית שעתים אחרי האסון, בה גולל את כל האשמה על הארצים, היתה בחוקת "על ראש הגנב בוועד הכובע".

רוב האיראים סכרו, השבוע, שבהתחמ-קה מלחקור שאלות אלה עורה הוועדה, אמ-נם, לחבוש את פצעי דעתיהקהל, אך לא את פצעי התעופה הישראלית, שהם הרבה יותר חמורים.

גישה של תרנגולת

בעוד שבחוררי-הדרים של הוועדה נערך ה-קרב על מסקנות החקירה (ראה לעיל), נערך קרב שני בשדות התעופה האזרחיים של הארץ. מישוה מצא שם לקרב זה: "מבצע עטלף". הוא רצה לרמוז כי לא חסרים ב-חוגי-הממשלה ועכברים מעופפים. למחרת האסון הוטלו הגבלות תמורות על קלוב התעופה, ששמו למעשה קץ לכל פעולותיו החשובות. ענף-התעופה אמנם תי-רץ זאת בתירוף סתמי — שמדריך הקלוב שהיה אותו יום בחוף-לארץ — אך כחנתו היתה די ברורה: לרמוז כי אשמה מסיימת